

agt met „be-
„Berispin-
is van het

zijn over
et iets.
et goed,
reeds op als
rispen" aan
en aanvalt;
n berispin-
se vorm van
de griekse
door „beris-
levredend
en dat men
voldaan is.
iet voldaan",
ij ook dank-
gen: „mem-
set hetzelfde
t gaande
et voldaan".
„memfomai",
zeggers over
chouten zegt
et gaat
s. Maar hij
ans niet nu.
en handelen,
nfomai" kan
n beklag

ing van het
lezen zin. In
le dingen toe
et over God;
et aangaande
Heere: wan-
de griekse
mij niet over
was „vroom".
Elifas ver-
er brengt als
acht van een
— ik vind,
vgl. 15:14;

f, dat in zijn
zijn superi-
mfomai": hij
geleerd had-
toen reeds
vel, dan zou
leerling Pau-
malis. Een
bij den uit-
ters niet zijn
onbekwaam-

„memfomai"
gaat, dan al-
ten gedropen
le leerlingen
er best gaan
rleersch, het
len ons nog
gaan be-
n bij-werken,
r school, op-
aten van het
amen, straks
aar met bij-
herper tucht.
leerling bij-
tra bewerkt,
st of hem
hij wil met
eens nieuw
ndelijk er in
„L" de school

haalde resul-
ok.
te betekenis.
in de kerk.
heeft, d.w.z.
at niet
nen zich niet
al niet gaan
de daar in de
ithouden) en
3). Als in de
die zich niet
estelde
net als Ko-
makers onte-
al, het is niet
et een andere

de doordrin-
ekte sou-
ntfermen over
Hij wil, dan
t klaagt
het Grieksch
den dag met

een: „memfomai"? Dan is dus alles toch zóó als Hij
het eigenlijk hebben wil?

Dunkt u ook niet, dat het met de verklaring van
Jer. 31 (Hebr. 8) anders zou gelopen zijn, indien
„memfomai" in Hebr. 8 precies zóó zou vertaald zijn
als in Rom. 9:19? De Heere geeft zijn oogen-
gentekennen over wat er was. Het was niet
goed gegaan. De toestanden waren uiterst onbevredigend.
En klagende over hetgeen tot nu toe bereikt is, zegt de Heere nu: wij zullen ze sterker gaan
bewerken. We zullen meer Geesteskrachten
hun doen toekomen.

Maar van Zijn verbondsinstellingen, en van Zijn verbonds-substantie zegt Hij
geen kwaad. Integendeel: ze hebben die over-
treeden. De bondsREGEL was goed, en de substan-
tie blijft dezelfde. Maar de toegevoerde krachten,
en de bijkomende Geesteswerking, DIE kon nog
GROEIEN.

De hovenier zal nu meer zorg besteden aan den
boom, de Leeraar aan de school: Hij zal ze meer
nog dan tevoren individueel bewerken.

En Paulus, die deze betere (geen an-
dere), deze versterkte (geen nieu-
we) belofte kent, Paulus hoopt dan ook, dat straks,
als de Laatste Publieke Uitslag van het Examen af-
komt, zijn leerlingen, die in de laatste dagen
school gaan (in de school des Geestes, d.w.z. in de
N.T. kerk en catechisatie) straks onberispelijk
mogen bevonden worden (Phil. 2:15, 1 Thess. 3:13;
5:23). En ook zijn eigen leer methode
(1 Thess. 2:10). Hij hoopt, dat de hoogste Leeraar
en Curator der kerk straks moge zeggen: mijn school-
onderwijs met dit mijn onderwijzend personeel heeft
geholpen, mijn zorg, óók mijn versterkte
zorg voor de leerlingen droeg vruchten. Deze „bo-
men" hebben niet „gelogen". Want een boom die
slecht draagt, die is „berispelijk", hoe en waar-
om dan ook. Men staat erbij te klagen. Te
klagen, niet over de wet, doch over de omstan-
digheden, waaronder zóó lang is geleefd
en gewerkt.

„Niet het oude verbond is dus van God verworpen,
doch de bondsontrouw Israelieten zijn oorzaak daar-
van, dat God een nieuwen bondshandel gaat be-
ginnen". (Grundmann, in Kittel, Wtbch.) Zij hebben
het oude verbond „krachteloos" gemaakt? Hoe? Net
als de wet, die ook krachteloos
(in het ons behouden) werd door
onze zonden.

Maar daarom wordt die wet toch niet berispt?
En Gods verbond toch niet? K. S.

KERKELUK LEVEN

confessie en organisatie, II.

In ons vorig nummer gaven we het eerste deel van
wat drs C. v. Dijk ons verzocht te publiceren. Omdat
drs v. Dijk ook prof. Holwerda en ds Schilder in zijn
daarna volgend gedeelte betrof, heb ik beiden inzage
van zijn stuk gegeven, met verzoek, hun opmerkingen te
willen geven. Waaraan zij voldeden. Hier komt dus
drs Van Dijk's vervolg, met daarbij in den tekst door
mij aangebrachte hoofdletters, die verwijzen naar op-
merkingen, hetzij van bovengenoemde heeren, hetzij
van mijzelf.

Drs C. v. Dijk vervolgt:

Anders staan de zaken voor diegenen die van meening
zijn, dat na het kerkelijk conflict, waarbij zooveel zich
ontrouw of te zwak in het geloof of dwalend van inzicht
betoonde, de consequenties in allerlei Christelijke orga-
nisaties niet konden uithouden (A). Trokken zij, die in de
kerk-begonnen waren de tucht te oefenen, niet de conse-
quenties om ons als staande buiten het Rijk van Chris-
tus ook den toegang tot de Christelijke organisaties te
ontzeggen, dan moesten wij zelf deze consequentie maar
trekken en ons lidmaatschap opzeggen, met welke op-
wekking Prof. Holwerda dan ook zijn betoog voor de
Ver. v. Calv. Wjsh, besloot. Het is niet zonder belang
nog eens vast te stellen, dat Prof. Holwerda tot heen-
gaan oprise ook reeds, toen hij meende art. 2 der sta-
tuten zoo te mogen lezen, dat hij zich daarop kon be-
roepen voor zijn en Ds H. J. Schilders' opvatting (B).
Toen er dus nog voldoende principiële basis door hem
aanwezig geacht moest worden (C) om zijn inzicht bin-
nen de vereniging tot gelding te brengen (D). Zoals
ook Ds Francke een heengaan uit de A.R.-partij be-
pleitte niet allereerst op grond van gebleken principiële
afwijking en gebleken onmogelijkheid om tot juistere
beginselformuleering en meerdere getrouwheid te kom-
men, doch uit de door andere geforceerde kerkelijke
breuk concludeerde tot de noodzaak van een politieke
breuk onzerzijds (E). Ik ga thans niet pogen dit stand-
punt te weerleggen. De wijze waarop na een veelszins
aanvaardbaar betoog tot heengaan wordt geconcludeerd
lijkt mij meer emotioneel dan redelijk te verstaan (F).
Slechts weinigen hebben zich dan ook door deze emo-
tionaliteit laten meevoeren (G). Wel hebben meerderen
sich bezorgd afgevraagd of dan toch soms separatis-
tische tendenzen als hier openbaar werden bij sommiger
vrijmaking mee een rol gespeeld zouden hebben (H).

Ds Jongeling en Ds van der Stoep zijn dan ook lange
en anderen weg heengaan (I). Zij constateerden een
diepgaand wijsgeerig verschil t.a.v. het kerkbegrip, op
grond waarvan zij niet langer lid van de vereniging

meenden te mogen blijven. Dat zij op grond van dit ver-
schil zonder verdere — ongetwijfeld mogelijke — discus-
sie heengingen, werd echter gemotiveerd door het feit,
dat in de kerk tuchtmaatregelen genomen waren. Een
dwingend oorzakelijk verband tusschen tucht in de kerk
en heengaan uit de vereniging werd ook hier gesteld,
doch als bij Prof. Holwerda niet meer dan gesteld (J).

Tot zoover voor ditmaal inzender. Hierna de anti-
critiek.

A. „Ontrouw" en wat schrijver, volkomen terecht,
nog voorts noemt, heeft altijd consequenties. Indien
het openbaar is, des te sterker. En indien het wordt
aangediend als trouw, en met de klem van
de kerkelijke samenleving wordt gepredikt als roeping
van Gods wege, dan heeft ontrouw etc. eerst récht
consequenties. Het is dan immers de stem van wie
zegt: kom, ga met ons, en doe als wij, en zoo niet, de
Heere zal richten tusschen u en ons. Daar ligt de
moeilijkheid, en als we die als moeilijkheid wegredene-
ren, hebben we de kerk vermoord. door haar „kli-
maat" haar af te nemen. (K. S.).

B. Prof. Holwerda merkt hierbij op (V.C.W. betee-
kent: Vereniging voor Calvinistische Wijsbegeerte):

Inderdaad. Ook toen ik nog meende art. 2 der Sta-
tuten te kunnen onderschrijven, zag ik in de V.C.W. niet
langer de mogelijkheid tot samenwerking. Gezien het
feit, dat dezelfde menschen die ons in de kerk van af-
wijking der belijdenis en scheurmakerij bleven beschul-
digen en vonnissen, in de vereniging óis aanvaardden
als staande op den grondslag dier belijdenis. Daarom
schreef ik dan ook in m'n officieel bedankbrief: „Dat
men ons in wijsgeerig verband zoekt vast te houden op
hetzelfde oogenblik dat men ons kerkelijk blijft uitwer-
pen, is alleen maar in schijn een acte van toenadering.
In wezen is het een nieuwe acte van verstooting. Im-
mers, men bewijst hiermee slechts, dat men met ons
speelt: het „ja" der uitbanning op Zondag is van Maan-
dag tot Zaterdag een „neen", doch den volgende Zondag
is het opeens weer een „ja"..... Men meent wel, dat
door een blijvend samengaan in verenigingsverband het
vuur der scheuring beperkt blijft tot de kerk. Maar in
werkelijkheid betekent het, dat men het vuur der on-
waarschijnlijkheid van de kerk overdraagt naar de vereniging,
en door dat vuur den bodem ook van het
verenigingsgebouw verteert.

C. Prof. Holwerda teekent hierbij aan:

Voldoende principiële basis? Neen, want door dat
spelletje van ja en neen bewees men de basis van art.
2 niet meer serieus te nemen. De gemeenschappelijke
basis was niet meer aanwezig. Een voldoende prin-
ciële basis is niet een mooi zinnetje op papier, waar-
onder een goedkoop handteekening komt; doch het
dagelijksch betoon metterdaad, dat men zelf die basis
als zoodanig erkent, door er op te gaan staan, en de
broeders die daarop werkelijk staan geen seconde als
verlaters dier basis laat behandelen.

D. Hierbij zegt prof. Holwerda:

In geding was niet het tot-gelding-brengen van een
inzicht. De V.C.W. was toch geen dispuiteercollege, waar
ieder eigen inzicht kon ventileren, doch een principiële
werk-gemeenschap?

E. Opmerking van K. S.:

Ds Francke kon ik wegens tijdsgebrek geen inzage
geven. Ik meen evenwel, dat inzender zich vergist in-
zake de chronologische orde der bekendmaking van
ds Francke's bezwaren. Wat ik me van hem herinner,
was de gelijktijdigheid van het inbrengen van onder-
ling samenhangende bezwaren. Bovendien is de tegen-
stelling: anderen forceerden een kerkelijke
breuk, nu gaan wij onzerzijds politiek breken,
niet juist, ook niet als weergave van ds Francke's re-
denereering, waarop we natuurlijk hier niet nader be-
hoeven in te gaan.

Er wordt ook door ds F. gezegd: dezelfde men-
schen, die ons in de kerk zeggen buiten Gods Rijk te
zien staan (avondmaalsformulier) zeggen in de politiek
geen sprake van, help alstublieft mee, uw uitwerpers
uit te zenden als arbeiders in den oogst (die is vol-
strekt niet alleen een kerkelijke oogst); en dus: de-
zelfde menschen hebben in de kerk de zaak kapot
gemaakt, en in de politiek doen zij het ook. ZIJ, niet
wij. Hoogstens kon daar dan bij komen een illustra-
tie van dit laatste gevoelen uit hun politieke gedrag.
Vergeet niet, dat een schisma de oogen scherpt, en
dat wie pas heeft gezien, hoe brutaal men afwijkt van
de grondregelen der christelijke samenleving (als in
de kerk-kwestie gebeurd is, en nog gebeurt) zijn oogen
ziet gescherpt voor meerdere ontdekkingen; vergeet
evenmin, dat de krampachtige pogingen van hen, die
voor en na de uitwerking van de reformatische
groep alle zeilen bijzetten om Kuypers kwade erfenis
er weer in te hameren, met gelijktijdige verzwakking
van zijn goede, versterkt zijn vóór en na het schisma.
De min fraaie manier, waarop zij tijdens den oorlog
hun best deden b.v. de Kamper studenten in afwezig-
heid van ondergeteekende, te infecteeren met behulp
van..... Baynicks stuntelige rede, terwijl zij thans een
bewuste actie ontketenen om dr Diepenhorst Jr te
laten optreden als mentor der jeugd (niet alleen stu-
denten etc.) is ook sprekend; een tijdlang moest dit
alles met stilzwijgen aangezien worden. Het is niet bil-
lijk, te vergeten, dat we vijf jaar lang hebben moeten
zwijgen in den oorlogstijd, maar dat in die vijf jaren
het bederf bewust is doorgezet door degenen die te
kwader ure zich voor den wagen van dr H. H. Kuypers
en zijn groep lieten spannen. Zoo móes wel veel van wat
ons na de kerkelijke scheuring van het hart moest on-
geveer samenvallen met een antwoord op het

„DE FIRMA CHRIS VAN GERMEN".

Nooit van die firma gehoord?

[Ds] Y. K. V(ellenga), filiaalhouder van het lande-
lijke Levensmiddelenbedrijf van de firma Ger van Ker-
ken — de benaming is niet van D. E. C. maar van
Y. K. V.! — in Meppel is er de uitvinder van. In het
kindermeel-artikel van het blaadje, dat hij in navol-
ging van Albert Heijn en andere betere kruideniers
bij zijn afnemers bezorgen doet, heeft hij geschreven
over het Kindermeelconflict, dat bij zijn firma anno
1944 is uitgebroken.

Sinds dat conflict is de „firma" — let er goed op
lezer, de benaming is niet van D. E. C. maar van
Y. K. V.! — uiteengegaan en is er volgens den schrij-
ver van het reclameblad voor Drenthe en Overijssel
naast de firma Ger van Kerken een firma Ger van
Kerken O.G. ontstaan. O.G. beteekent zooveel als
„ongebonden". Volkomen juist! Voor wie zijn taal kent
is ongebonden nog niet hetzelfde als bandeloos!

Intusschen schijnt — volgens Y. K. V. — de firma
Ger van Kerken niet bang behoeven te zijn voor haar
naam. Want „er schijnt gewerkt te worden aan een
„fusie" tussen de nieuwe firma en de firma Chris
„van Germen, onder welke naam de reeds vroeger ver-
„dwenen, toen al zo over het „vergif van 1905"
„bezwaarde vennoten, een bedrijfje hebben opgezet.
„Deze laatste willen van de naam Ger van Kerken
„helemaal niets weten en als de fusie eens tot stand
„mocht komen, zullen de „O.G.-ers hun aanspraken wel
„prijs geven, verheugd genoeg, dat ze wat ruimer zaken
„kunnen doen."

U hebt natuurlijk al lang begrepen, dat met de
firma Ger van Kerken de synodocratische firma be-
doeld wordt, met de O.G.-ers de uit deze synodocrati-
sche gemeenschap uitgebannen Gereformeerde Kerken
en met „de firma Chris van Germen" de Christelijke
Gereformeerde Kerken.

Bepaald stijlvol is de geestigheid van Y. K. V. niet.
„Chris van Germen."

Voelt u 'm?

Daar lijkt deksels veel op „Chris van Kermen".

Ds Y. K. Vellenga moest echter — en nu laten we
heel zijn beelddraak varen — de deputaten, die zijn
synode voor samenspreking met de Christelijke Gere-
formeerde Kerken benoemde, niet zoo in de wielen
rijden! Zijn geestigheden zijn nu niet bepaald „cement",
dat Kerken bindt als kerkmuren vallen tot puin in
't end".

En we veroorloven ons een vraag, gedachtig aan
het spreekwoord: „zoals de waard is, vertrouwt hij
zijn gasten". Begeeren de Kerken, waartoe Ds Y. K.
Vellenga behoort, eenheid met de Christelijke Gere-
formeerde Kerken, omdat zij dan „wat ruimer zaken
kunnen doen"? Laat hij weten, dat wij eenheid met
de Christelijke Gereformeerde Kerken zoeken, omdat
deze Kerken zich aandienen als een op Gods Woord
gegronde Vergadering en we in de Acte van Afschei-
ding en in de Acte van Vrijmaking beloofden, dat we
met elke zoodanige Vergadering willen verenigd zijn.

En dan: weet Ds Vellenga, dat Prof. Dr F. W.
Grosheide destijds beweerde, dat hij een eventuele
vereniging met de Christelijke Gereformeerde Kerk
de verenigde Kerken 1905 zouden moeten loslaten?

En dat Prof. Dr H. H. Kuypers tegenover een Chris-
telijk Gereformeerd Predikant verklaarde, dat de Ge-
reformeerde Kerken ter wille van een vereniging met
de Christelijke Gereformeerde Kerk wel bereid waren
1905 te laten vallen?

En vindt Ds Y. K. Vellenga het niet ontzettend in
het licht van dergelijke verklaringen, in het licht van
het feit, dat zijn synode nog steeds deputaten voor
samenspreking met de Christelijke Gereformeerde Ker-
ken heeft, dat „om 1905" honderden ambtsdragers
door de vergaderingen van zijn Kerken zijn geschorst,
afgezet en de Avondmaalsgemeenschap met vele tien-
duizenden van zijn broeders en zusters door het drijven
dier vergaderingen verbroken is?

Als hij dat waarlijk vreeselijk vond — en dat zegt
hij op den kansel van de afdeeling Meppel — dan zou
hem zoo'n geestig stukje over Kindermeel en zoo in de
pen, in de keel en in het hart blijven steken. Het zou
in zijn hart niet opkomen!

D. E. C.

pogen, om de reformatische strooming uit te scha-
kelen, speciaal nu de oorlog een kans bood.

F. Prof. Holwerda antwoordt hierop als volgt:

Drs v. D. moet eerst maar eens aantonen, dat m'n
conclusie niet klopte op het volgens hem veelszins aan-
vaardbaar betoog, voor hij suggereert, dat die conclusie
meer emotioneel dan redelijk te verstaan is. Prof. Dooye-
weerd gaf tijdens die vergadering toe, dat als mijn uit-
gangspunt (de opvatting van art. 2) juist was m'n
conclusie onvermijdelijk was.

G. Antwoord van prof. Holwerda:

Ik heb nooit getracht door emotionaliteit iemand mee
te voeren. Wel stelde het me teleur, te moeten ont-